

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1930 kl. 12 m.

Sammansatt stats- och jordbruksutskotts utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av den under lantförsvarets förvaltning stående egendomen Arendala i Hardeberga socken av Malmöhus län.

Uti en till riksdagen avläten, den 14 februari 1930 dagtecknad proposition (nr 91) har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att södra delen av Arendala egendoms hemskifte, omfattande de å laga skifteskartan med röda siffror betecknade ägofigurerna nr 1—10 och 24—30, må försäljas till egendomens arrendator, Nils Nilsson, mot en köpeskilling av 200,000 kronor och på de övriga villkor, som av departementschefen angivits; att övriga delar av egendomen må försäljas enligt i statsrådsprotokollet omförmälda grunder för försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.; samt att inflytande köpeskillingsmedel må, sedan försäljningskostnaderna avdragits, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Nämnda proposition hade hänvisats till jordbruksutskottet. Efter överenskommelse mellan statsutskottet och jordbruksutskottet har propositionen behandlats av sammansatt utskott.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen har till berörda statsrådsprotokoll inledningsvis anført följande.

»Genom brev den 21 juni 1907 förordnade Kungl. Maj:t, att Södra skånska infanteriregementet skulle förläggas till Lund, så snart kasern-etablissemang för regementet blivit därstädes uppfört, varjämte Kungl. Maj:t, med antagande av ett utav stadsfullmäktige i Lund avgivet anbud i fråga om upplåtelse av mark till kaserntomt, handexercisfält och skjutbana, bemyndigade arméförvaltningens fortifikationsdepartement att i enlighet därmed sluta avtal med staden. Dylikt avtal slöts den 15 och den 22 november 1907.

Genom nyssnämnda brev bemyndigades vidare fortifikationsdepartementet att för beredande av övningsfält för regementet för kronans räkning

inköpa egendomen Arendala i Hardeberga socken och Torna härad av Malmöhus län. Enligt beslut den 16 oktober 1915 bemyndigade sedermera Kungl. Maj:t fortifikationsdepartementet att för det avsedda övningsfältets utvidgning sluta avtal med staden Lund om inköp för kronans räkning av följande mellan egendomen Arendala och de här nedan nämnda ängarna Räfthagen och Kungsmarkerna belägna fastigheter, nämligen skatteaugmentsängen Maskängen i Hardeberga socken, $\frac{1}{12}$ mantal Lilla Råby nr 10 eller Nilstorp nr 2 i Lunds socken samt ägototterna nr 81 och 82 inom Lunds stad. Slutligen föreskrev Kungl. Maj:t, i enlighet med av 1917 års riksdag lämnat medgivande (skrivelse nr 108), genom brev den 4 maj 1917, att till lantförsvaret, för att tilläggas Södra skånska infanteriregementets övningsfält, skulle överlämnas dels, räknat från den 14 mars 1917, de till Flyinge kungsgård i Södra Sandby socken hörande, under stuteriöverstyrelsens förvaltning dittills stående ängarna Räfthagen och Kungsmarkerna, jämväl benämnda Råby ängar, däri inbegripet det söder om järnvägen Lund—Revinge belägna området, dels ock den 14 mars 1918 den under domänstyrelsens förvaltning stående förra hospitalsegendomen Hardeberga nr 14, en äng, Koängen kallad, i Hardeberga socken.

Jämlikt 1925 års riksdags beslut rörande försvarsväsendets omorganisation har Södra skånska infanteriregementet förlagts till Skånska dragonregementets förutvarande etablissemang i Ystad.

Sedan särskilda utredningsmän tillkallats för att verkställa utredning och avgiva förslag till disposition genom försäljning eller annorledes av sådana lantförsvaret tillhöriga jordbruksfastigheter, lägerplatser, delar av lägerplatser eller andra fastigheter, vilka icke vidare kunna anses erforderliga för försvarets behov, hava dessa utredningsmän, vilka antagit benämningen *lantförsvarets markkommitterade*, i skrivelse den 6 februari 1929 framlagt förslag i fråga om den framtida användningen av de tidigare till övningsfält för Södra skånska infanteriregementet avsedda fastigheterna invid Lund.

I infortrat utlåtande över markkommitterades förslag har domänstyrelsen med avseende å ovannämnda enligt Kungl. Maj:ts beslut den 4 maj 1917 till lantförsvaret överlämnade fastigheter anfört, att då dessa fastigheter, enligt vad av utredningen i ärendet framginge, icke vidare erfordrades för det ändamål, för vilket de överlätits till lantförsvaret, styrelsen hölle före, att fastigheterna borde överlämnas till styrelsens förvaltning och att det borde ankomma på styrelsen att föranstalta om förslag till deras framtida disposition i den ordning, som beträffande andra under dess förvaltning ställda kronoegendomar vore stadgad. I enlighet härmed har Kungl. Maj:t den 29 november 1929 förordnat, att ifrågavarande till lantförsvaret överlätna fastigheter skulle från och med tidpunkt, varom fortifikationsdepartementet ägde överenskomma med domänstyrelsen, ställas under domänstyrelsens vård och förvaltning.»

Sedan departementschefen härefter redogjort för det av lantförsvarets markkommitterade framlagda förslaget rörande den framtida dispositionen av övriga i omförmälda övningsfält ingående fastigheter ävensom för av myndigheterna i ärendet avgivna utlåtanden, har departementschefen för egen del anfört följande.

»Sedan Södra skånska infanteriregementet numera förlagts till Ystad, har försvarsväsendet icke något behov av de för beredande av övningsfält åt nämnda regemente förvärvade eller till lantförsvaret överlåtna fastigheterna vid Lund. Inledningsvis har jag erinrat, att Kungl. Maj:t redan meddelat beslut om överflyttning till domänstyrelsens förvaltning av de fastigheter, som, i enlighet med riksdagens medgivande, jämlikt kungl. brev den 4 maj 1917 överlätits till lantförsvaret för att tilläggas ifrågasvarande övningsfält. Vad angår de övriga delarna av övningsfältet, har, såsom förut nämnts, mellan kasernkommittén och Lunds stad träffats en preliminär överenskommelse, enligt vilken kronan skall, såsom gottgörelse i anledning av regementets bortflyttning, till staden överlåta fastigheterna Maskängen och Nilstorp nr 2 samt ägotterna nr 81 och 82. Detta ärende avses att framdeles underställas Kungl. Maj:ts prövning. Däremot synes redan nu böra upptagas frågan om den framtida dispositionen av egendomen Arendala med utgården Kroneborg.

Sistnämnda fastigheter hava av domänstyrelsen ansetts icke vara av den beskaffenhet, att de borde förvärfvas av domänfonden. Vid sådant förhållande och då fastigheterna icke heller eljest synas kunna komma till lämplig användning för något statligt ändamål, torde desamma böra försälas.

Huvuddelen av Arendala egendom har alltsedan den 14 mars 1917 innehafts på arrende av egendomens nuvarande arrendator, Nils Nilsson, och har han, enligt vad fortifikationsdepartementet vitsordat, väl hävdat densamma. Såsom av markkommitterade föreslagits, torde södra delen av egendomens hemskifte, omfattande de å den av kommitterade åberopade laga skifteskartan med röda siffror betecknade ägofigurerna nr 1—10 samt 24—30 och i areal innehållande omkring 113 hektar, böra hembjudas Nilsson. Köpeskillingen synes böra bestämmas till 200,000 kronor. Nilsson har i skrivelse till markkommitterade den 27 januari 1930 förklarat sig vidhålla det av honom den 24 januari 1929 avgivna, i markkommitterades skrivelse omförmälda anbudet att inköpa södra delen av egendomens hemskifte, men nu uttalat önskemålet, att tillträdesdagen måtte framflyttas till den 14 mars 1931 samt att arrenderätten till norra delen av hemskiftet och utgården Kroneborg icke måtte upphöra förrän sistnämnda 14 mars. Som någon anledning till erinran häremot icke synes mig föreligga, och då jag i övrigt finner mig kunna i huvudsak biträda vad markkommitterade härutinnan föreslagit, tillstyrker jag, att södra delen av egendomens hemskifte försäljes till Nilsson mot en köpeskillning av 200,000 kronor, att erläggas med en tiondel vid tillträdet

den 14 mars 1931 och en tiondel den 14 mars varje av nästföljande nio år, med skyldighet för köparen att å ogulden köpeskilling betala fem procent ränta samt under villkor i övrigt, *att* ägolotten försäljes i det skick, vari den vid tillträdet befinnes, *att* köparen å tillträdesdagen frånträder arrenderätten till övriga delar av egendomen, *att* köparen avstår från alla ersättningskrav för arrenderätten ävensom för under hans arrendetid å fastigheterna verkställda förbättringar, *att* köparen vid köpets avslutande avlämnar skuldförbindelse å ogulden köpeskilling löpande med fem procent ränta, *att* köparen svarar för de å ägolotten för tiden efter tillträdesdagen belöpande utskylder och andra onera, *att* köparen ensam vidkännes alla kostnader för avstyckning av ägolotten samt lagfarts- och andra med köpet förenade utgifter ävensom kostnaderna för inteckning i ägolotten till säkerhet för berörda skuldförbindelse.

Vad angår återstoden av egendomens hemskifte, omfattande de å laga skifteskartan med röda siffror betecknade ägofigurerna nr 11—23 och i areal innehållande omkring 74.6 hektar, samt utgården Kroneborg, som angivits innehålla 33.6 hektar, förordar jag, i anslutning till den av domänstyrelsen uttalade meningen, försäljning av berörda områden i enlighet med de grunder för försäljning av kronoegendomar m. m., vilka godkänts av 1929 års riksdag och varom bestämmelser meddelats genom förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. samt kungörelsen samma dag (nr 179) med tillämpningsföreskrifter till förordningen. Det synes mig ändamålsenligt, att bestyret härmed överlämnas åt domänverkets organ med biträde av en representant för arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

Den av markkommitterade gjorda erinran om behovet av viss vägförbindelse från södra delen av egendomen torde böra beaktas vid blivande avstyckningsförrättning.

De inflytande köpeskillingarna böra, efter avdrag av försäljningskostnaderna, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.»

*Utskottets
yttrande.*

Till följd av den av utskottet i sitt utlåtande nr 3 ifrågasatta exploateringen av norra delen av Arendala egendom för egnahemsbildning och den i anledning därav föreslagna förändrade dispositionen av fastigheterna Maskängen och Nilstorp nr 2 samt ägolotterna nr 81 och 82 har försäljningsfrågan av de i Arendalakomplexet ingående fastigheterna kommit i ett annat läge. Under sådana omständigheter och med hänsyn jämväl till det förhållandet, att ängarna Räfthagen och Kungsmarkerna, däri inbegripet det söder om järnvägen Lund—Revinge belägna området samt förra hospitalslägenheten Hardeberga nr 14, överlämnats till domänstyrelsens förvaltning, sedan markkommitterades förslag redan utarbetats, synes det utskottet nödvändigt, att samtliga hithörande försäljningsfrågor upptagas till ny behandling för att därmed lösas i sin helhet. Utskottet vill därvid uttala önskvärldheten av, att en förnyad utredning kommer till stånd be-

träffande den framtida dispositionen av samtliga fastigheter. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om, att vid tidigare behandling av frågan om försäljning av Arendala egendom har från myndigheternas sida ifrågasatts, att ett reviderat förslag till egnahemsupplåtelse skulle utarbetas genom domänstyrelsens försorg. Detta uppslag synes utskottet kunna möjligen få större betydelse, därest de till domänstyrelsens förvaltning överlämnade betesmarkerna Räfthagen och Kungsmarkerna samt förra hospitalslägenheten Hardeberga nr 14 åtminstone till någon del kunde tänkas komma till användning för samma syfte.

Under åberopande av vad utskottet ovan anført anser sig utskottet böra avstyrka Kungl. Maj:ts förevarande framställning samtidigt som utskottet vill uttala en förväntan, att det av markkommitterade framlagda förslaget kommer att bliva föremål för förnyad omprövning.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 12 maj 1930.

På sammansatta stats- och jordbruksutskottets vägnar:

SVEN LINDERS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 3.
